

Nr 129.

Av herr **Lithander m. fl.**, om förlängd övergångstid för genomförande av 1925 års försvarsordning beträffande Smålands husarregemente och Smålands artilleriregemente.

I underdånig skrivelse den 15 september 1926 angående övergången till 1925 års härordning i vad rör organisationen under utbildningsåret 1927—1928 anför chefen för generalstaben bl. a. följande:

”För fullgörande av vissa internationella uppdrag, vilka i samband med vårt medlemskap i Nationernas förbund måste vara föremål för hänsynstagande vid försvarsorganisationens bestämmande, synes det ändamålsenligt att beräkna en särskild styrka, vilken icke ingår i arméfördelningarna, för användning utom rikets gränser. Det synes ligga närmast till hands att härför främst avse östra brigaden. Densamma torde också lämpligen höra komma till användning för neutralitetsskydd i de fall, då icke större delar av krigsmakten för ändamålet erfordras. I brigaden ingå endast två infanteriregementen men icke några specialtrupper. Vid en ev. användning för ovan angivet ändamål måste brigaden emellertid förstärkas med truppförband ur andra vapenslag, främst kavalleri och artilleri. På grund av den med hänsyn till den moderna stridens krav ringa styrkan av i arméfördelningarna ingående specialtrupper, åtminstone vad nyssnämnda truppslag angår, kan det icke vara möjligt eller lämpligt att för brigadens förseende med förband ur nyssnämnda truppslag minska arméfördelningarnas tillgång på dylika. Det synes då vara mest lämpligt att — åtminstone under övergångsperioden och intill dess de förpliktelser, vilka enligt N. F:s pakt kunna åligga eller åläggas oss, blivit närmare utredda — för här ifrågakörande ändamål bibehålla delar av de kavalleri- och artilleriregementen, vilka tillhöra den nuvarande II arméfördelningen (den blivande östra brigaden) — förslagsvis en skvadron Smålands husarregemente och en blandad division Smålands artilleriregemente. För nedbringande av de med en dylik anordning uppstående kostnaderna torde böra undersökas, huruvida det kan finnas erforderligt att för dessa kvarstående delar av K. 4 och A. 6 anordna särskild förvaltning eller om de i detta avseende kunna anslutas till I. 21 resp. arméartilleriregementet.

Med hänsyn till vad ovan anförts, bör för K. 4 och A. 6 bestämmas en förlängd övergångstid, innebärande bibehållandet t. v. av en skvadron Smålands husarregemente och en division Smålands artilleriregemente bestående

de av två kanon- och ett haubitsbatteri. I nedan angivna förslag till stater för dessa förband har förutsatts, att desamma i förvaltningsavseende äro underställda ovan angivna regementen ur infanteriet och artilleriet.”

De synpunkter, vilka av chefen för generalstaben sålunda framlagts, synas oss icke kunna lämnas utan beaktande. En naturlig konsekvens av 1925 års riksdagsbeslut att utöver de i arméfördelningarna normalt ingående fyra infanteriregementena skulle ytterligare bibehållas två regementen av detta truppslag var sammanförandet av dessa sistnämnda till en särskild enhet — östra brigaden. Då densamma lika naturligt måste avses för särskilda uppgifter vare sig av den art, som av chefen för generalstaben förutsatts, eller av operativ natur vid landets försvar, synes det lika ofrånkomligt, att den beredes erforderlig tillgång till specialtrupper, vilket enligt chefens för generalstaben mening icke är möjligt genom en minskning av i arméfördelningarna ingående förband ur kavalleriet eller artilleriet. Det torde nämligen vara obestridligt, att brigaden i fråga utan tillgång till kavalleri för spaningen och utan artilleriets eldunderstöd för striden måste komma att ställas inför nära nog oöverbärliga svårigheter under ett krig. I varje fall måste infanteriregementena utan ovan antydda medverkan från kavalleri och artilleri komma att lida avsevärt större förluster än vad eljest skulle bliva fallet. Främst med hänsyn till dessa omständigheter vilja vi förorda ett bifall till den av chefen för generalstaben gjorda framställningen.

Men även ur fredssynpunkt torde bristen på specialtrupper vid östra brigaden komma att visa sig vara förenad med avsevärda olägenheter med hänsyn såväl till utbildningens bedrivande som till tillgodoseendet av den till östra brigadområdet hörande befolkningens intressen. Sagda område omfattar i stort sett det nuvarande II. arméfördelningsområdet. Intet av de andra arméfördelningsområdena beröres så starkt som detta av de beslutade truppförbandsindragningarna. Av inom II. arméfördelningsområdet nu förlagda truppförband skola nämligen två infanteriregementen och ett kavalleriregemente försvinna, under det att endast en ingenjörkår tillkommer. Praktiskt taget kommer därigenom inom området i fråga icke att förläggas något beridet truppförband. Arméartilleriregementet skall nämligen i sin helhet motoriseras, och beträffande trängen kommer en stor del av dess formationer likaledes att motoriseras.

Främst ur rent militär synpunkt innebär detta en olägenhet. Med hänsyn till önskvärdheten att kunna utnyttja de värnpliktigas särskilda anlag och utbildning samt att på grund härav kunna placera varje man på den med hänsyn till hans kvalifikationer lämpligaste befattningen eller truppslaget, är det nämligen av väsentlig betydelse och innebär en avgjord fördel, om de olika specialtruppförbanden fördelas ungefär likartat inom landets olika delar. I fråga om kavalleri och fältartilleri blir detta enligt nu föreliggande beslut icke fallet. Härtill kommer också att de värnpliktiga, som från ifrågavarande område kunna utlagas till sådana vapenslag, t. ex. kavalleriet

och fältartilleriet, få fullgöra sin tjänstgöring mycket långt ifrån hemorten — ett förhållande, som givetvis innebär en väsentlig olägenhet för dem och deras anhöriga.

Härtill kommer vidare att svårigheter måste uppstå för anordnandet av samövningar mellan östra brigadens infanteriregementen samt kavalleri och fältartilleri annat än vid de relativt sällsynta tillfällena, då de deltaga i större fälttjänstövningar. Anordnandet av dylika samövningar, vilkas betydelse dock på grund av världskrigets erfarenheter väsentligen ökats, skulle nämligen i andra fall på grund av transporternas längd komma att medföra så högst avsevärda kostnader, att de endast sparsamt torde kunna komma i fråga.

Det torde som motsats härtill böra erinras om att just inom den nuvarande II. arméfördelningen samövningar mellan de olika truppslagen kunna äga rum utan användande av de kostsamma järnvägstransporterna annat än i jämförelsevis obetydlig utsträckning.

För att avlägsna dessa missförhållanden synes det av chefen för generalstaben framlagda förslaget om bibehållandet av en blandad division ur Smålands artilleriregemente och en skvadron ur Smålands husarregemente anvisa en ur såväl militär som ekonomisk synpunkt lämplig väg. Då det är av vikt att beslut i denna fråga fattas, innan de ovan berörda truppförbanden hunnit indragas samt innan i samband därmed nu befintlig personal och hästar skingrats, hava vi velat förelägga riksdagen till prövning det av chefen för generalstaben framlagda förslaget.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att av Smålands husarregemente skall under hänvisning till de förhållanden, som av chefen för generalstaben anförts, tills vidare bibehållas en skvadron och av Smålands artilleriregemente en blandad division utöver de truppförband, som i 1925 års försvarsordning upptagas, ävensom att skvadronen och divisionen må organiseras i enlighet med vad chefen för generalstaben i förevarande avseende föreslagit i sin underdåniga skrivelse den 15 september 1926, samt

att riksdagen må besluta de höjningar av Kungl. Maj:ts äskanden under fjärde huvudtiteln, som härav må kunna föranledas.

Stockholm den 21 januari 1927.

Edvard Lithander.

J. W. Spens.

Ludvig Widell.

Axel Sundberg.

Joh. Jeansson

K. J. Gustafsson.

Erik Anderson.

i Kalmar.